

STUDENTEN WEEKBLAD

8^e Jaargang.
No. 15.

REDACTEUREN: CH. E. DUTILH, J. A. SCHOUTEN, J. H. TELDERS,
J. P. VALKEMA BLOUW, F. A. VENING MEINESZ. (DELFT)

A. C. JAGER, J. C. DE JOODE, K. F. KATZ, W. J. H. MASCHHAUPT.
VAST MEDEWERKSTER: MEJ. I. WILLEKES MAC DONALD. (AMSTERDAM)

Donderdag
25 Jan. '06.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen. Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende Vergadering der Delftsche Redactie ten huize van den heer F. A. VENING MEINESZ, Oude Delft 210, op Dinsdag 30 Januari 1906, des middags om 4 uur.

Eerstvolgende Vergadering der Amsterdamsche Redactie ten huize van den heer K. F. KATZ, Weteringschans 233, op Maandag 29 Januari 1906, des avonds om 10 uur.

Vereeniging tot het uitgeven van beknopte handleidingen bij het onderwijs aan de T. H. S.

Mededeelingen van het Bestuur:

1°. Alle mededeelingen, die niet in het S. W. voorkomen, of door of namens het Bestuur ondertekend zijn, gaan niet van het Bestuur uit.

Dit naar aanleiding van enkele korte, vaak onsamenhangende berichtjes in de dagbladen, waarvoor het Bestuur zich niet verantwoordelijk kan stellen.

2°. Hun, die hun contributie nog niet voldeden, wordt dringend verzocht dit vóór 8 Februari alsnog te doen bij de bedienden der T. H. S., die met de inning belast zijn.

3°. Nog betuigden schriftelijk hun instemming met het doel der Vereeniging de Hoogleeraren: J. Cardinaal, H. de Vries, C. L. van der Bilt en A. F. Gips.

4°. Het aantal leden bedraagt ± 970. Zij die nog lid wenschen te worden, kunnen zich daartoe opgeven bij den secretaris der vereeniging.

Namens het Bestuur,

De Secretaris,

Havenstraat 3.

J. B. H. COENEN.

Een maatschappelijk verschijnsel.

V.

Mochten wij in het voorgaande na de vooropstelling, dat de werkloosheid onafscheidelijk verbonden is aan het kapitalistische stelsel, evenals het pauperisme en militarisme onzer dagen den omvang van dit kwaad even aanduiden en den invloed op den werklooze en zijn gezin, op iederen individu-arbeider en op de geheele arbeidersklasse doen uitkomen; de werkelijke oorzaken noemden wij nog niet. Doch was onze uitspraak niet voorbarig te noemen of ten onrechte. Wij zegden slechts op onze wijze, wat algemeen bekend is of kan zijn; wij zegden slechts datgene, wat het kamerlid Z. v. d. Bergh in de jongste Kamer-debatten moest erkennen, zijns ondanks; wij zegden hetzelfde als Prof. Schanz in zijn „Zur Frage der arbeitslosen-versicherung“: „Es giebt zu viele schwer beherrschbare Ursachen, welche arbeitslosigkeit erzeugen“.

Reeds de opmerking dat werkloosheid zichzelf uitbreidt, zich voortplant, doordat zij door haar exciteeren de koopkracht der massa vermindert en gevolglijk weder den afzet doet dalen en dus zoodoende een nieuwen overvloed van arbeidskrachten in nieuwe industrietakken schept.

Natuurlijk is dit geen oneindig voortlopend proces, daar de afzet van productie van te vele factoren afhankelijk is en een verminderde verkoop een daling van prijs tengevolge heeft, die op haar beurt meestal weder een grootere productie teweegbrengt.

Doch de invloed eener groote werkloosheid is wel degelijk op de markt merkbaar, zooals de Amsterdammers, wanneer

zij zich groote malaise's in de Diamant-industrie herinneren, kunnen getuigen.

Wij legden den nadruk er op, dat de arbeider slechts zijn arbeidskracht te verkoopen heeft, welke waar die bijzondere eigenschap heeft, dat zij, wordt zij heden niet verkocht, morgen geen waarde meer heeft, 'en dat aan deze eigenschap de werkloosheid zijn verschrikkelijk karakter ontleent.

Zoodra dus een dusdanige maatschappelijke inrichting ontstaat, dat de arbeider ook over eigen arbeidsmiddelen beschikt, in een socialistisch-coöperatieve maatschappij aldus, is de werkloosheid geen vraagstuk meer.

Een kapitalistisch stelsel kan zoo'n toestand niet te voorschijn roepen; zij schiep het loon-proletariaat; een bezitlooze klasse is zijn eerste bestaans-voorwaarde.

Het is dus voor de hand liggend, dat de burgerlijke economen, die aan het kapitalistisch stelsel gebonden zijn, de oplossing zoeken in een andere richting. Zij dus zijn aangewezen om middelen te zoeken om de oorzaken, die werkloosheid te voorschijn roepen, weg te nemen.

Doch dit kan hun onmogelijk gelukken; zij zijn „Viel zu schwer beherrschbar“.

Dit spreekt vanzelf, want de oorzaken zijn: gevolgen van het productiestelsel, hetgeen duidelijker nog blijkt bij de behandeling dier oorzaken.

* * *

Zoodra een fabriek ophoudt te bestaan, hetzij dat zij dood geconcurrereerd is door collega's, hetzij zij door brand of andere oorzaken verwoest wordt, zonder dat kapitaal aanwezig is ze te herbouwen of pas na langen tijd; hetzij door den dood des eigenaars, steeds volgt voor de betrokken arbeiders: werkloosheid.

De arbeider, die jong in de fabriek komt, leert daar niets dan datgene, waarvoor hij werd aangenomen, niets anders dan dat gespecificeerde stuk werk van het geheel, dat zijn arbeid uitmaakte. Hij zal dus geschiktheid slechts hebben voor dat enkele onderdeel van dat vak en kan dus al zeer moeilijk in tijden van werkloosheid op lateren leeftijd in een ander vak werk vinden.

Mag hij al eenigen tijd later vernemen, dat enkele honderden kilometers verder wellicht nog arbeid voor hem te vinden is; gesteld dus, hij verneemt dit, dan nog is hij voor de onmogelijkheid gesteld, zichzelf en zijn gezin daarheen te verplaatsen, aangezien het weinige, dat hij nog overspaarde van zijn klein loon reeds lang, gedurende den tijd, dat hij werk zocht in zijn eigen vaderstad, opgeteerd is.

De gevolgen van de sluiting van een fabriek zullen zich reusachtig uitbreiden, als terzelfder tijd meerdere tot stopzetten moeten overgaan, zooals de met bijna regelmatig tijdsverloop terugkeerende crisissen ons toonen, om nog niet te spreken van de depressie's die jaren duren kunnen.

In deze gevallen blijft zelfs de mogelijkheid om in bijliggende streken werk te vinden uitgesloten.

Zoo hebben we crisissen gezien in 1805, 1815, 1830, 1836, 1847, 1857, 1866, 1887, 1894. Zij, op hun beurt oorzaken der werkloosheid uitmakend, zijn op zichzelf weer gevolgen van een plotselinge vermeerdering of vermindering van productie, gevolgen van de losbandigheid en regelloosheid van het stelsel. Voor het crisisjaar 1894 was het cijfer der

werkloozen volgens de Engelsche vakvereeningen onder de leden 7,5⁰/₀, terwijl het gemiddeld cijfer der vijf voorgaande jaren 3,7⁰/₀ bedroeg; in Frankrijk 12,5⁰/₀; in Massachusetts 8,5⁰/₀ tegen een gemiddeld cijfer der voorgaande vier jaar van 1,3⁰/₀. De landbouw-crisis in Engeland drijft jaarlijks 50,000—60,000 menschen naar de steden.

Slechte oogsten, consumptie- en productieteruggangen tengevolge van nieuwe wetten, oorlogen, modeneigingen kunnen werkloosheid tengevolge hebben.

Doch óók de verbetering van techniek kan velen den arbeid ontnemen en de hopeloze strijd die het proletariaat telkenmale weer gevoerd heeft en voert tegen de nieuwe machines, de broodroovers, herinnert er immer en immer weer aan, dat vóór alles het „product” op den voorgrond staat, aan welke de producent-loonarbeider ondergeschikt wordt gedacht. Hoewel de tijd voorbij is, dat de drommen optrokken naar de fabrieken, om aan het zien opgaan in vlammen hun woede te koesteren, dezelfde noodstrijd wordt nu nog gestreden, maar thans stil-bewust, in staking, met de angstige zekerheid van de nederlaag.

Onder de werklozen van dezen winter te Londen waren velen die door de invoering van electriche en andere menschenwerksparende machines aan de ondergrondse spoorwegen ontslagen waren; ons ligt de staking der wegers en meters in Rotterdam nog versch in het geheugen. Bij algemeen doorgevoerd grootbedrijf in Duitschland schat men, dat ongeveer twee en een half miljoen arbeidskrachten „ingespaard” zouden kunnen worden, hetgeen 6—9 miljoen menschen zou treffen.

Veeltijds is de Techniek zijn maatschappelijk doel voorbijgegaan; haar doel moet zijn der menschen arbeid te verlichten; haar resultaat bleek te zijn ontneming van arbeid.

De schuld aan de maatschappij.

Nog blijft ons over te wijzen op de werkloosheid voorkomend in de bedrijven, welke aan seizoenen gebonden zijn, den seizoen-arbeid en die op welke het weer zijn invloed uitoefent. Rekenen we tot de eerste de beetwortelsuiker-industrie, de binnenvaart, de aardappelmeelfabricatie; tot de tweede groep rekenen we den landbouw, het bouwvak, de scheepvaart. Steeds blijft in deze gevallen de werkloosheid bestaan, onafwijsbaar en in het kapitalistisch samenstel ook met zijn gevolgen, waardoor zij tevens haar krachten van vraagstuk behoudt.

Zóó is het ons duidelijk geworden, waarom toch, waarom de werkloosheid onverwinbaar is; zoo is het ons duidelijk geworden, waardoor zij zulk een uitbreiding kan aannemen; zoo is het ons duidelijk, waarom alle middelen moeten falen en elk aangeprezen geneesmiddel tot zijn behoorlijke proportie van verzachtings-middel moet worden teruggebracht.

Met ál onze krachten zullen we medearbeiden de maatschappij uit zijn kapitalistische bedding te verleggen en haar te voeren in de richting van het democratische land, de coöperatieve samenwerkende staat. Strijden zullen we tegen den vermolmden geest eener vervallende bourgeoisie, de geblankette oude Jodin en met vreugde plaatsen we ons

FEUILLETON.

EENE OUDE HOLLANDSCHE VERTALING VAN Jonathan Swift.

(Een en ander hieruit meegedeeld door V. B.)

Waar ik des lezers aandacht op wilde vestigen is een gedeelte uit een oude Hollandsche vertaling van Jonathan Swift, en wel van dat deel van zijn „Voyages of Gulliver” dat men de reis naar Lagado noemt.

Jonathan Swift (1667—1745) was de meest geniale cynicus die misschien ooit geleefd heeft.

Hij werd na zijns vaders dood door de liefdadigheid van enkele van diens vrienden opgevoed.

Eerst op Trinity College, Dublin, en later te Oxford.

Hierna werd hij toen al spoedig benoemd tot secretaris van Sir William Temple, die hem allervernederendst behandelde.

Geen wonder is het daarom dat onder zoo neerdrukende omstandigheden, zijn voor wereld- en menschverachting zeer aangelegd gemoed, hoe langer hoe bitterder werd, wat hij in werken uitte.

Zijn hoofdwerk Gulliver is dan ook zoo doortrokken van een cynische satiriek, van een vaak hoonende hatelijkheid

aan den kant van het verongelijkte proletariaat om met en naast den arbeider de maatschappij van wissen ondergang te redden en rijkdom te brengen allerwege en vreugde waar droefheid door zorgen is.

* * *

VI.

De gevoelvolle woorden van Prof. Quack: „niets is aangrijpender dan de werkloosheid onzer dagen,” hebben weerklink gevonden bij velen. En naast dezen waren er die beangst werden op het zien van zooveel wanhoopsgezichten, telkenjare; anderen waren er die nadeel vonden in hunne zaken of last hadden van bedelende hongerlijders en zoo werd het allengs duidelijk aan de bezittende klasse, dat al kon zij den nood niet keeren, de dreigende noodzakelijkheid van dringende hulp onafwijsbaar werd.

Het hart van koningin Alexandra werd voor 120,000 pond sterling geroerd door de aanschouwing der werklozen-demonstratie van dit jaar.

De Liefdadigheid was de eerste vorm, waarin deze hulp optrad: de bourgeoisie wierp een handvol geldstukken van de muren van haar burcht toe aan het proletariaat, van wie zij het langzamerhand gestolen had, gelijk de roofridders uit vroeger tijd.

Schande over de Nederlandsch Werklieden-verbonders van '86 die een „bede” om hulp voor de werklozen rondzonden, in plaats van krachtig te eischen wat hen toekwam.

Maar liefdadigheid kon de pijn niet stillen. En meer en meer vroeg de arbeider zijn recht; meer en meer nam de werkloosheid in omvang toe en bedreigde het maatschappelijk samenstel.

Zoo werd de bourgeoisie gedwongen naar meerdere middelen uit te zien. Eerst nog scharrelde zij in haar zedelijkheids-trommel en bedacht den arbeider met de verdroogde burgerlijke deugd van „sparen”. Doch verwonderlijk genoeg kon zelfs dit typisch burgerlijk middel, deze alleen specifiek burgerlijke pseudo-deugd, de werkloosheid niet keeren; de arbeider bleek ten eenemale niet te kunnen sparen, aanzien hij het noodige ter sparing er niet bij ontvangen had.

Werkelijk, hoe dwaas het den liberaal lijken moge, het particulier initiatief is steeds bij hulp voor werkloosheid te kort geschoten; Staat en Gemeente hebben langzamerhand meer en meer zich deze kwestie moeten aantrekken.

Zij en verschillende maatschappijen wierpen zich op de werkverschaffing, een middel dat op het Congres van Patrimonium in 1889 terecht genoemd werd een lap, geen redmiddel. En als zoodanig beschouwd kan zij wel zeker oogenblikkelijk nut hebben, doch gevallen als in Londen, waar de concurrentie van de werkverschaffing door middel van brandhout splijten en tot bossen maken, de brandhouthandelaars hun bedrijven noodzaakte in te krimpen en zoo de helft van hun personeel te ontslaan, maken dit middel van zeer twijfelachtig gehalte. Aanbeveling verdient zeker wat in 1894 het N. v. 't A. zijne afdelingen aanraade in zake werkverschaffing: alleen productieven arbeid te geven, als: landwerk, werk in bossen, aanleggen en verbeteren van wegen, straten, vaarten,

en zoo grondig bitter dat het wel altijd een wonder zal blijven hoe men er een „kinderboek” uit gebrouwen heeft.

De „Voyages of Gulliver” zijn verdeeld in vier deelen.

't Eerste behelst het relaas van de reis naar Lilliput en G. 's avonturen tusschen het daar wonende kleine volkje; het tweede zijn reis naar Brobdinac, naar de reuzen.

Deze beide deelen zijn zeer bekend. Minder bekend zijn de volgende reizen. De derde naar Laputa, een vliegend eiland, en Lagado, een stad met een vreeselijk rare academie, dan naar Glubbdubdrib, een eiland van magiers, en ten slotte naar Luggnac.

De vierde reis gaat naar het land van de Houyhnhnms, waar de intelligentste schepsels de paarden zijn.

Dit naar aanleiding van Swift en zijn meesterwerk.

Het boek, daar ik de hier volgende vertaling uit afschrijf, is waarschijnlijk de eerste Hollandsche uitgave van Swift's werk.

Het dateert van 1727 (s'-Gravenhage — bij Alberts en Van der Kloot) en is geïllustreerd.

Eerst krijgt men een kaartje, waarop duidelijk al de onmogelijke eilanden, welke Gulliver bezocht, staan aangegeven.

Bij Balnibarbi, waarop Lagado ligt, wordt nog ten overvloede „ontdekt in 1701” vermeld.

Een tweede plaatje vertoont het vliegende eiland Laputa.

Dit is een eiland, dat het vermogen heeft om willekeurig

sloten en bij het proefnemen met huis- en andere industrieën, die grondstoffen te kiezen, welke in eigen omgeving te vinden zijn.

Eveneens is het juist gezien van Gemeenten en Staat vele groote werken in den winter uit te voeren, ook al kost het wat meer.

De Pruisische minister verzocht per circulaire in Nov. 1901 aan de Spoorweg-Directies om thans de groote werken te doen uitvoeren. De Beiersche regeering beval datzelfde aan de Gemeenten aan, terwijl zij tevens den raad gaf de buitenlandsche krachten te beperken en gehuwden den voorrang te verleen boven ongehuwden. De gemeenten De Bildt en Opsterland gaven naar aanleiding van de enquête van Min. Kuyper in 1903 den raad voor de werkloozen grond beschikbaar te stellen.

De groote massa werkloozen in de groote steden kunnen op deze wijze nooit geholpen worden. Het is geen bloot toeval, dat zich in de steden de werkloozen ophoopen. Al ligt het voor de hand dat dáar de werkloosheid omvangrijker en overzichtelijker zal zijn, door de aanwezige industrie, er werkt toch nog een groote factor mede om het aantal nog meer te doen stijgen, nl. de trek naar de steden. De helft van de inwoners van Berlijn bijv. zijn geen geboren Berlijners; terwijl van 1879—1895 de bevolking van Nederland steeg met 21.1%, namen onze drie groote steden met 60% toe, een stijging die slechts mogelijk is door de ontvolking van het platte land, in de hand gewerkt als zij wordt o.a. door het militarisme.

Dit is echter volgens het Tweede Kamerlid K. Reyne een noodzaak; het platteland drijft van zelf zijn overbevolking naar de steden, onafwijsbaar; het moet.

Zoo is het onmogelijk de werkloozen terug te zenden; men zoude hiermede slechts verplaatsing van werkloosheid bereiken.

De onmogelijkheid de werkloozen binnen de stad aan werk te helpen, heeft het idee van kolonisatie doen ontstaan, dat wij dan ook zoowel in Engeland als in Australië hebben zien toepassen.

De rijke fabrikant Fels, lid van de Fabian society, heeft te dien einde land beschikbaar gesteld; de Engelsche gemeente Poplar onderhoudt reeds zulk een kolonie, die aan 100 werklieden onderkomen en arbeid biedt.

De kolonie van het „Leger des Heils” te Hadleigh in Essex neemt ook velen op. In Duitschland waren in 1904 33 arbeiderskolonies met ± 4000 bewoners, welke sinds 1883 door een centraal bestuur beheerd worden, en waarvoor de gelden gegeven worden door den Staat, gemeente, en bijdragen van particulieren verkregen door giften en collecten.

De kolonie, die Adelaide in 1894 oprichtte, ging in 1899 weer te niet na den Staat 80,000 p.st. gekost te hebben.

Beter gelukte het Victoria met de kolonie Leongatha, waar het werk voor de werkloozen bestond in boomen hakken, spitten enz., terwijl zij kost en inwoning vrij hadden en alles wat zij meer dan 4 shilling per week verdienden ten hunnen bate werd opgeschreven. Nieuw-Zeeland plaatste de werkloozen op zijn state-farm (staatshoeve) en leidde

ergens heen te kunnen vliegen. Gulliver maakt met dit vreemde gevaarte verscheidene reizen. Komt o. a. ook in Lagado, waar een zeer vreemde Academie is, die, omdat wij er hier ook een hebben, voor ons van belang is.

Hieronder volgt de beschrijving volgens de vertaling, die in zijn kernachtigheid een heel bijzondere bekoring heeft.

Gulliver vertelt aldus:

De Academie is niet een enkel gebouw, maar bestaat uit verscheide huysen aan weerszijden van de straat, welke vervallende gekocht en tot dat gebruik gericht zijn.

Ik werd heel vriendelijk door den Opziener ontvangen, en ging eenige dagen in de Academie. In ieder vertrek zijn een of meer Ontwerpers, en zo als ik geloof zijn' er ten minsten 500 Kamers.

Den eersten, die ik ontmoette zag' er schraal uit, had begroeyde en beroeste handen en aangesicht, lang haar en baard, gelapt en gescheurt op vele plaatsen. Zijne kleederen, hembd en huyd waren van eene kleur. Hij had zich acht jaren lang uitgeleid om Sonnestraalen uit een Concommer te haalen, welke men leggen moest in flessen op een Chynische wijs toegezegelt, en die uit laten om de lucht in ruuwe en onguure Somers warm te maken.

Hij verhaalde mij, dat hij niet twijfelde, of hij zou binnen acht volgende jaren des Gouverneurs Hoven voor een redelijke prijs van Sonneschijn voorzien: maar hij beklagde zich, dat zijn kapitaal klein was, en bad mij om iets tot

hen zoo op voor het landbouwbedrijf. Kon uit den aard der zaak slechts een klein getal arbeiders in de kolonies plaatsing vinden, aan deze hoeve kon het aantal geplaatsten niet tegen de kosten opwegen. Het resultaat, dat met deze kolonies bereikt is, is al zeer weinig. De Engelschen verlaten het stelsel van groote kolonies geheel, wijl het niet deugde; het resultaat van de Australische deelden wij mede; van de Duitsche is slechts te zeggen, dat zij allengs slechts landloopers herbergden, zoodat het algemeene peil dezer koloniebevolking zeer laag staat. Het is een noodzaak, dat, wil men hier helpen, lenigen, men het geheel moet kunnen overzien; men moet weten hoevelen ondersteuning behoeven en tevens, welke van hen, die zich daarvoor aanmelden, in de termen vallen. Waar zich nu vakverenigingen bevinden en de werkloozen leden hiervan zijn, is deze quaestie niet zeer moeilijk. Edoch zijn het niet de georganiseerden, die het meest van de werkloosheid te lijden hebben, doch juist de ongeorganiseerden, de „losse” werklieden, de „unskilled labourers.” En hierdoor wordt het overzicht zooveel lastiger. Zoo deed zich al langzamerhand de behoefte gevoelen naar een inrichting, waar de werklooze zich ter ondersteuning of ter verkrijging van arbeid kon aanmelden. Konden de vakverenigingen meestal slechts op de eerste wijze, door ondersteuning, helpen, de liefdadigheidsverenigingen konden, wellicht naast ondersteuning, slechts uitsluitel geven omtrent arbeid, dien zij zelf lieten verrichten, als werkverschaffing, doch omtrent vacante plaatsen in de werkelijke industrie niet. Nog sterker werd de behoefte gevoeld naar juiste gegevens omtrent aanbod en vraag naar werk, naar gegevens omtrent het juiste aantal werkloozen en de oorzaak daarvan, toen de verzekering meer en meer ingang vond en opgenomen werd als eerste in de rij van middelen ter bestrijding der werkloosheid.

C. M. S.

(Slot volgt.)

Mijn vriend Jokes Mac Hine in Delft.

Ik stond op het station „Den Haag” te wachten op den trein naar Delft. Ik was vrij vroeg en voelde mij daardoor gerechtigd om met rustig welbehagen neer te kijken op de zenuwachtige wriemeling van menschen, die wachtten op den expresse Amsterdam—Brussel, waarvan de witte rookpluim al in de verte zichtbaar was. Eenige seconden later dreunde hij binnen met een air van voorbij te willen stuiven, maar dan plotseling als bij verrassing stappende.

Nog voor de locomotief onder de kap was, werd een agitator dringen merkbaar onder de reizigers. Ieder begon vast in de richting Brussel te loopen om toch vooral een plaatsje te krijgen.

Dan sprongen de conducteurs te voorschijn, wierpen de portieren open, onverschillig maar beleefd ieder te woord staande, die vragen deed. Zeker 20 reizigers voor Delft stapten desnietteenstaande in den sneltrein om verschrikt en beleedigend weer uit te stappen als de contro-

aanmoediging om zijn geesten en verstand meer kragt bij te zetten, inzonderheid nadien dit een zeer dier Saisoen was geweest voor de Concommers. Ik gaf hem een kleine vereering, want Mylord had mij tot dat einde eenig geld gegeven, omdat hij hunne praktijk kende, om aan alle, die hen komen bezoeken, geld te bedelen.

Uit dit ging ik in een ander Vertrek, dog was gereed om aanstonds terug te loopen, zijnde bijna gestikt door een vreeselijke stank.

Maar mijn Geleidsman duuwde mij voorwaarts, mij influisterende dat ik geen ergernis moest geven, want dat zulks hoog zou opgenomen worden, en daarom durfde ik zelfs mijn neus niet toehouden.

De Ontwerper in dit Vertrek was de oudste Professor van de Academy. Zijn aangesicht en baard waren licht geel van kleur, zijne kleeren en handen met drek bemorst. Wanneer ik hem vertoont wiert, vatte hij mij dicht om mijn hals (een compliment, 't welk ik gaarne zou hebben willen missen).

Zijne bediening van zijn eerste aankomst in de Academie was, om menschendrek te brengen tot haar eerste voedsel, door de verschillende deelen van één te scheiden, de kleur die ze van de gal verkrijgt daar af te weeren, de reuk daar uit te doen vervliegen, en het speeksel daar van af te schuymen.

Deze had wekelijks een salaris van de Maatschappij,

leerende conducteur hen waarschuwde, kortom het was dezelfde imbecile drukte, die een vertrekkende expresse nu eenmaal bij ons te weeg brengt. Ik dacht er juist over na, hoe weinig bereisde indruk het Hollandsch publiek toch maken moest op den vreemdeling, toen mijn oog viel op een lange magere gestalte, die zich boog uit het raampje van een eerste-klas-coupé, het portier opende en bedaard op het perron stapte.

Het was een jonge man, gekleed in een Engelsch reis-costuum, een bruine city-bag in de hand en een cigarette in den mond. Een nauw merkbare glimlach speelde om zijn mond, toen hij rondkeek over de juist beschreven drukte, met die hooghartige onverschilligheid, die den Engelschman eigen is.

Zijn oogen beschreven even een cirkel over de menschen-drukke en rustten toen op mij. Wij keken elkaar scherp aan tot ik hem plotseling meende te herkennen.

Ja waarachtig, het was Jokes Mac Hine, die ik eenige jaren geleden ontmoette op mijn reis in 'Engeland. Zonder mij verder te bedenken, liep ik op hem toe en bemerkte aan zijn uitgestoken hand, dat hij ook mij herkende.

„How do you do?“, vroeg hij op een toon van volkomen herkenning en ik antwoordde met dezelfde hartelijkheid „Thank you, very well, en hoe gaat het jou, hoe kom jij hier in vredes naam?“

Uit dit mengelmoes van talen begreep hij, dat hij hier Hollandsch had te spreken en daar hij een van de weinige Engelschen is, die andere talen spreekt, antwoordde hij:

„Dat wil ik je vertellen, maar ik heb nog niet lunched. Laat ons even wat gaan eten.“

Wij zaten spoedig in de restauratiezaal te praten als oude bekenden. Hij vertelde mij dat hij zaken had in Amsterdam en Den Haag en toen ik hoorde dat hij geen haast had, inviteerde ik hem bij mij in Delft een dag te komen logeeren. „Het is een aardig stadje, zei ik, je moet niet weggaan zonder dat eens gezien te hebben.“

„Very nice“ antwoordde hij. „Ik wil dat leven van jullie wel eens leeren kennen, ik heb plezier in dat much ado about nothing hier. A propos, wat maken jullie een belachelijke drukte als er een trein aankomt.“

Ik had juist vóór ik hem zag dezelfde opmerking gemaakt maar nu een vreemde het zei werd mijn nationale trots gekrenkt en ik antwoordde:

„Zeg eens, een beetje meer respect, al spreek je nu een beetje gebrekkig Hollandsch, daarom heb je nog niet het recht op Holland te schelden.“

„Nu“ zei hij vergoelijkend „ik scheld toch niet op Holland of doet iedereen zoo silly hier?“

Ik kon hem niet tegenspreken; voor iemand, die de kalmte van het reuzenstation Charing Cross of Waterloo gewend is, moesten onze stations wel silly lijken en ik zweeg dus.

Wij staken een cigarette op en praatten even door tot de deur open ging en „Delft, Schiedam en Rotterdam“ door de zaal klonk.

„Dat gaat je niets aan“ zei mijn vriend en toen tegen mij „je wordt hier als zuigeling behandeld, zorgt men hier altijd zoo moederlijk voor reizigers?“

bestaande uit een vat menschendrek, omtrent van de grootte als een Bristolse Bier-ton.

Eenen anderen zag ik werken, om IJs in Buskruyt te branden, deze vertoonde mij een Tractaat, door hem geschreven, over de Smeedbaarheid van 't vuur, 't welk hij voorgenomen had in druk uit te geven.

Daar was een zeer verstandig Bouw Kunstenaar, die een nieuwe methode om huizen te bouwen uitgevonden had, om eerst aan 't dak te beginnen en dus om laag te werken na de fondamente. 't welk hij mij betoogde doenlijk te zijn, uyt dezelve praktijk van deze twee voorzichtige dieren, de Bie en de Spin.

In een ander Vertrek was een blind geboorene die verscheide blinde Leerlingen bij zich had, deze waren bezig om verwen voor de Schilders te maken, 't welke hun Meester hen bij 't gevoel en de reuk leerde onderscheiden. Het was waarlijk toen mijn ongeluk, dat ik hen niet vast in hun lessen vond en 't gebeurde zelf dat de Professor gemeenlijk ook mistte; deze Kunstenaar is zeer bemind en word door 't geheele Broederschap bij uitstek aangemoedigt.

Ik vond in eene andre Kamer zeer veel behagen in een Ondernemer, die een middel gevonden had om de aarde met Verkens te ploegen, om de kosten van ploegen, Paarden en Ossen, en den arbeid te sparen. Het was op deze wijs aangelegt: in een Akker Lands begraaft men zes duymen wijd van elkander Akers, Hazelnoten, Castanjens en andre

„Wees maar blij“ antwoordde ik „'t zou je anders slech afgaan met je Engelsche gewoonten.“

Hij scheen het niet te bemerken, dat die opmerkingen over onze gewoonten niet in mijn smaak vielen, want hij ging voort: „Men schijnt hier veel tijd te hebben, ik geloof dat iedereen hier een kwartier te vroeg komt voor elken trein.“

Ik antwoordde: „beter te vroeg dan te laat“ maar kennende den toestand in Londen, waar ieder precies op tijd komt kon ik zijn antwoord: „Wij kiezen den middenweg“ wel verwachten.

Bovendien, ik wist hoe zulke opmerkingen bij hem gemeend waren. Gedurende mijn verblijf in Engeland had ik hem leeren kennen als een opgeruimden maar echten Engelschman, die nooit kon nalaten te verdedigen al wat Engelsch en af te keuren al wat vreemd was.

Wij stapten in en twaalf minuten later weer uit in het station Delft. Mijn vriend keek weer met denzelfden ironischen glimlach om zich heen en zei, toen hij den menschenstroom de eene trap af, de andere weer op zag komen: „It seems to be een goed station hier.“ Ik hoopte, dat hij het ernstig meende en stemde het eigenlijk tegen mijn overtuiging toe. Het bleek vrij spoedig dat ik misgetast had, want toen wij de trap af gingen en de watervlakte van den tunnel zich dreigend voor ons uitstreckte, werd zijn glimlach breeder en zei hij op een toon van herkenning: „Aha, the lake of Delft“. Ik was woedend, niet op hem maar op het toeval dat nu juist die ellendige tunnel ondergelopen was, nu ik aan Jokes een goeden indruk van Delft wilde meegeven. Om mijn figuur te redden, wierp ik het op een grapje en zei pijnlijk lachend: „ja, wij probeeren de grot van Han na te bootsen“, maar vervloekte in mij zelf deze vermeerdering van natuurschoon.

I am sorry, you did'ut tell me before. Baedeker zegt er niets van, maar laten wij hier even blijven kijken“ zei hij, mij tegenhoudend, toen ik zoo gauw mogelijk over de doorzakkende planken brug wilde loopen.

Of ik wilde of niet, wij moesten blijven staan. Over de leuning gebogen, alsof wij ons oog lieten wijden over het canale grande van Venetië. Hij had er een enorm plezier in, waaruit ik meende op te maken dat hij mijn verlegenheid bemerkte. Hij wierp kleine stukjes brood in het water voor de visschen, bespiedde den horizon met zijn binocle en vroeg mij wanneer het zwembad geopend was, kortom hij deed zulke rare dingen, dat de menschen om ons heen stil stonden en ik eindelijk genoodzaakt was hem woedend bij den arm te nemen en mee te trekken.

„Yes I will come“ zei hij en wierp een komisch sentimenteelen afscheidsblik op dat ellendige lake of Delft, dat ik nooit erger verwenscht had dan nu.

Wij passeerden de contróle; ik met de hoop, dat we zulke dingen niet meer zouden ontmoeten, hij nog steeds met hatelijke schadenfreude, die hem de slotopmerking ontlokte: „Wat doen jullie nu wanneer er in een drogen zomer geen water genoeg is om de grot te vullen?“ Maar ik was uit mijn humeur en verwaardigde mij niet, er op te antwoorden.

(Wordt vervolgd.)

NOETER AMACH.

(Zie vervolg Tweede Blad.)

dingen, waarop de zwijnen 't liefst aazen: dan drijft men 600 derzelve in 't veld, 't welke zij binnen weinige dagen geheel zullen omwroeten om na hun voordeel te zoeken, en den Akker los en bequaam te maken om bezaayt te kunnen worden, terzelve tijd het met hun drek bemistende.

Het is waar dat zij bij onderzoek bevonden, dat de last en moeite zeer groot waren; en dat zij weinig of geen oogst hadden, men kan evenwel niet daar aan twijffelen, of deze uitvinding zal met'er tijd tot meer nut kunnen verbeterd worden.

Uit deze begaf ik mij in eene andere, alwaar de muuren en solderingen met spinnewebben zeer dicht behangen waren, behalven een enge ingang voor den Kunstenaar.

Bij mijn inkomst riep hij luid uit dat ik zijne webben niet moest breeken. Hij beklagde den droevigen misslag waarin de wereld zoo lang gestoken had in 't voortqueeken van zijdewormen, daar wij zulken overvloed van huisselijke Insecten hadden, welke oneindig de eerste te boven gingen, omdat zij alzo wel wisten te weven als te spinnen.

Voorts stelde hij voor, dat door 't gebruyken van spinnekoppen, de kosten van 't sterven van zijdewormen, geheel zoude behouden worden, waaromtrent ik volkomentlijk overtuigt wierd, wanneer hij mij een zeer groot getal zeer aardige vliegen toonde, met welke hij zijn spinnen voedde, ons verzekerende, dat de webbens daar na hunne kleur zouden ontvangen, en dat gelijk hij ze van alle kleuren

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 25 JANUARI 1906. No. 15.

Eene nieuwe Richting in de Nederlandsche Dichtkunst OF Van Delft begint de Victorie.

Dat in de laatste jaren onder Delft's studenten een adem van dichtvuur suizelt, is algemeen bekend. Maar dat er in dien adem zaden van tot dusver ongekende genialiteit dwarrelen, is minder algemeen bekend. Het is dan ook te verwachten, dat in de naaste toekomst in Delft een z.g. Delftsche oerpoëzy uit de lier zal wapperen. Deze zal zijn, klaar als de pasgevallen dauwdrup, ongekunsteld als een jonge maagd, Beetsachtig (niet beestachtig) zonder diens feilen, Tollensachtig zonder diens fouten, maar overtoegen door een sluier van grondeloze philosophische diepte.

Bovenstaande bewering zou weinig hoop geven aan hen, die niet verwachten, dat het gekortwiekt geslacht van wie zich Nederlandsche letterkundigen wanen, voor een volgend en beter zal plaats maken, werd ze niet door afdoende bewijzen gestaafd. We hebben de moeite genomen, in Almanakken van Corps en Bond van de laatste jaren met speurdersneus rond te snuffelen, en een ruiker poëzy vergaard, die voor het beste, het verhevenste, het schoonste, het innigste, het diepste, het heerlijkste, het breedste en hoogste, het sereenste en het meest etherische, het massaalste en allermachtigste uit onze geheele Vaderlandsche letterkunde niet onderdoet. We zullen hier geven een gedocumenteerd bewijs door aanhalingen in chronologische volgorde van enkele meest op den voorgrond ploffende coupletten.

De oervader der beweging is Klikla, die zijn geesteskind bescheidenlijk te vondeling legde in een vergeten hoekje des Bondsalmanaks voor 1903. Zijn nooit te vergeten meesterwerk heet: „Zomeravond te Nootdorp.” Slechts de beste regels schrijven we hier af:

Zij staarden elkaar in de peinzende oogen
Bekoort door dat heerlijk tafereel;
Hun beider gedachte omhoog was gevlogen,

Door 't lied gewiekt der filomeel,
Hun hoofdekens tot elkaar zich bogen:
Ja, zij voelden 't, zij beminden geheel.”

Hoe, indien de omstandigheden meewerken, de wereld van geniën overstroomd kan worden, blijkt ook uit den Studenten-Almanak van hetzelfde jaar. We vinden daar op bldz. 323 een brokje van den voortreffelijken lyrist T. Hij begint:

„Ik had mij een levensdroom geweven,
Van téere draden, zacht aaneen gelegd,
Door stil gebed in som'bre nachten zwak gehecht
Op oogen lichtgedein zag ik hem beven.

Ik weefde zachtkens voort, door hoop gedreven —
Mysterie-lichtend werd mijn kroon — lijk bij 't morgen' recht
Rose-goud en Licht der Nacht zijn Macht ontzegt,
Straald' zegenvierend van mijn Kroon mij 't morgenlicht
[van 't Leven.

had, hij hoopte yder eens voornemens te vergenoegen zo ras als hij een eige spijs kon vinden voor de vliegen uit zekere gommen, olyen, en andere lymachtige stof, om sterkte en kracht aan deze draaden te geven.

Daar was een Starrekijker die ondernomen had een Sonnewijzer op den grooten weerhaan van het Stadhuis te zetten, om de jaarlijkse en dagelijkse bewegingen van de son en aarde aan te wijzen, zoodanig, dat zij met alle toevallige veranderingen van wind, zoude overeenstemmen en die aantoonen.

Ik klaagde over een weinig krimpen in de darmen, waarop mijn Geleidsman mij in een Kamer bragt, in welke een groot Geneesheer huisvestede, die beroemt was, die ziekte te genesen door tegenstrijdige werkinge met een zelve werkmiddel. Hij had een groote blaasbalg met een lange, spichtige yvore Snuyt. Deze bracht hij acht duimen hoog in 't fundament, en de wind intrekende staafde hij dat hij de darmen zo lang kon maken als een gedroogde

De opmerkzame lezer zal reeds den draad hebben gevoeld, die door deze gedichten loopt. Toch hadden deze dichteren nog niet die bewuste, die gewéten eenvoudigheid, die den kolos der beweging, de kleine Groote Sam van de Geer I kenmerkt. Zijne eerste ons bekende gedichten zijn te vinden in den onvergetelijken en onvergelykelijken Bondsalmanak voor 1904. We laten hier eenige fragmenten volgen:

Ik zocht roozen
En ik vond doornen
Op 't drabbig levenszand,
Maar goddank bij tusschenpoozen
Zag ik lelies op de zoden
Van heur onbetreden rand.

Tot onzen spijt moeten we echter constateeren, dat Sam hier niet volkomen oorspronkelijk was. We ontdekten een onuitgegeven gedicht van Aeschylus, dat, vertaald, neerkomt op het volgende:

Ik zocht twijgen,
Maar ik vond vijgen
Op het Scheveningsche strand,
Maar goddank bij tusschenpoossies
Vond ik ook nog een paar roossies
Op mijn liefjes hoedenrand.

Heel erg vinden we dit intusschen niet. De navolging is stellig schooner en gaat dieper dan het oorspronkelijk, en Sam's gemaliteit blijkt in haar vollen omvang in de slotcoupletten op bldz. 99:

.....
.....
Wilt ge ware wijsheid vinden?
(Waar geen waan zich nog bevond)
Maat en Rijthme, Consonanten?
Ga op maagdelijken grond.

Meent ge, 't zoeken naar het Schoone?
— Wetenschap en kunstgevoel —
Ziet, de blanke lelies bloeien
Buiten 't ijdel volkgewoel.

Uit „Veritas” 27 Jan. 1902.

Wél gelukkig de almanak-redacteuren op wier hoofden Sam dezen druppel liet vallen.

Maar nog gelukkiger H. W. C. van N. wien een gedicht werd opgedragen van zoo ontroerende schoonheid en sombere klankenwellust, dat 't lezen eindigt met een suik.

FRAGMENT.

9de Symphonie.
An die Freude.

Die Kunst ist lang.
Und kurz is unser Leben.

SCHERZO.

J. W. VON GOETHE.

.....
.....
En het blijft twijfel in 't gemoed,
Volkeren blijven strijden,
Wetenschap geen wijsheid voedt,
't Harte blijft verbeiden.

Kloven gapen aan den rand
Van de hooge bergen,
Boeken wijsheid diend tot pand
Om 't genie te tergen

blaas. Maar dat wanneer de quaal hardnekkig en geweldig was, dat hij dan de Snuyt daarin liet blijven, nadien de blaasbalk vol wind was, welke hij dan in 't lichaam van de patient in spuitte, en dan zijn gereedschap terughaalde, om het weer te vullen, zijn duim vast tegen het fundament houdende; en dat dit drie of vier maal herdaan zijnde, de ingesputte wind zou uitruissen, en de schadelijke met zich nemen, gelijk als water dat men in een pomp gegoten heeft en dus zou de ziekte herstelt zijn. Ik zag hem beide deze experimenten doen op een hond, doch ik kon van 't eerste geen gevolg zien. En van 't laatste scheen het dier te barsten, en ontlaste zich eindelijk zoo geweldig, dat het mij en mijne medgezellen geweldig verveelde. De hond bleef op de plaats dood, en wij lieten den Doctor zijne Kunst vervolgen om hem door de zelve operatie weer levendig te maken.

(Wordt vervolgd.)

Vernietiging, die eeuwig duurt,
Schepping zonder einde;
De waarheid achter 't waas begluurd,
Dat haar vaag omljnde.

Overmoed het volk beheert,
Rein verstand geen mensch begeert,
Eigen kracht en adelaarsvluchten
Brenge den ziener droeve zuchten
En bange nood
Tot in den dood.

Niets dan kwalen, akelig duister
Kunst en Wetenschap —
Liefde en huiselijke haard
Zelfs, brengt leed, ellende — ruischt er
Vrede nog op deez' rampzalige aard.

Adagio.

De grauwe vlasvink vol verlangen,
De lijster in 't doornig groen,
Die tijlpen vreugde, liefdezangen,
Zooals geen menschen 't kunnen doen.

De landman leeft door Gods natuur,
Graan schiet uit de aarde,
Kreupelhout verschaft het vuur
Aan zijn warme haarde.

Natuur schenkt wond're harmonie,
Rijke levensschatten
Povre menschen gaven die
Zij niet willen vatten.

Waarheid,
Menschheid,
Dissonant!!
Waarom tranen plengen,
Als de brooze menschenhand
Reine vleugels zengen.

Krassend schiet de sperwer neder,
Blanke tortel moordlust bekoort
't Zwarte bloed op blanke neder
Liefde vermoord,
Vrede verstoord.

De origineele wijze, zoowel als de kracht van zeggen
lijden in dit van wereldleed en passie overvloeiende poëem
niet onder het feit, dat Sam hier blijkbaar onder den
invloed van Fransche romantiekers stond. De schikking
der woorden „Waarheid, Menschheid, Dissonant!!” doet
denken aan die van de Maistre, die b.v. zou hebben geschreven:

Pegasus en rust daar op zijn lauweren,
den
bestijgt
Sam

Waarom een ander, niet ontvankelijk voor het schoone
in zijne dichtwerken, wellicht zou hebben toegevoegd:
maar

struikelt
helaas,
om
in
een
grondeloozen
afgrond
van
bombast
en
sentimentaliteit
terecht,
te
komen,

Maar dit zou louter venijn en haat zijn, en we zouden
dit niet kunnen onderschrijven.

Hier volgt een proeve van rijmlooze nieuwste dichtkunst
in een oogenblik van geniale bewusteloosheid of bewusteloze
genialiteit ontvloden aan de pen van somberen „Ergo”.

In zonnEZomer heb ik stil gezeten, geleden
Op roodgrijzen heuvel onder groene boomen
Toen zacht-klagend voorbij is gekomen
Een lieve gestalte van zuchtend verlangen
Die ging — droefgeestig — als in bangen droom
Tusschen door zwaar-moede geesteszangen.

Uit Bondsalmanak 1904.

Een bewijs, dat Ergo een goed hegeliaan is, blijkt hieruit
dat verscheidene woorden onderling te verwisselen zouden
zijn, zonder den geest van het gedicht afbreuk te doen.
Het ligt in de rede, dat hij slechts de eene helft gaf; ons
veeleenigheidsbesef dwingt ons, de andere te publiceeren:

In zomerzon heb ik geleden, stil gezeten
Op grijs-rooden heuvel onder boomen groen,
Toen klagend-zacht gekomen is voorbij
Een gestalte, lief van verlangend zuchten.
Die ging — zielsdroef — als in droomen bang,
Tusschen moede zware zanggeesten door.

Deze beide helften der waarheid wedijveren met elkaar
in schoonheid van klank en gevoel. Wie levert ons het
opgeheven moment?

In den Corpsalmanak voor 1904 is het dichter-element
schaarscher; hier kunnen we de Delftsche richting, die we
wenschen te constateeren, nauw voelen.

Maar wie treedt daar in 't licht van mijn lamp — wie
roept daar: „En ik dan?”

O Ja, hoe heb ik 't kunnen vergeten. Komt hier, komt
hier, Dimitri, gij die U verhoudt tot den Grooten Sam als
van Eeden tot Kloos — ik neem U bij de hand en leid
U in bij 't belangstellend publiek:

FRAGMENT VAN EEN SONNET.

Ik heb gedroomd een wonderschoonen droom,
Alles was licht en schitt'rende kleurenpracht,
Een geurenrijkdom, een goddelijk aroom
Doorvloeide mij, ik was vol levenskracht.

Als 't zefier ruischen in heel hoogen boom
Kwam tot mij stemgefluister, zingend zacht;
„O liefste lief, ik ben tot U gekoom,
Gedreven door der Liefde Allemacht”.

Ja werkelijk, vergelijken we de beweging van '80 eens
met deze nieuwe stuwning.

Zooals Marcellus Emants de eerste belangrijke boodschapper
was in '80, zoo is het hier Klikla.

De groote Sam is een Kloos-van Deyssel in één.

Verwey vinden we terug in Ergo, terwijl Dimitri met
Hélène Lapidoth Swarth te vergelijken is.

Een Jacques Perk vinden we wonder genoeg pas in den
Bondsalmanak van 1905, maar deze is dan ook veel vol-
groeider dan Jacques.

Genoeg, we kunnen volstaan met er nogmaals op te
wijzen: van uit Delft gaat een stroom nieuw leven door
Holland, niet van uit Alkmaar, van uit Delft begint de
victorie.

Holland groei weer, Holland bloei weer!!
Zit niet bij de pakken neer
Vloei maar, bloei maar
Dichterader
Want ons aller-aller vader
Sam van de Geer.
Dicht weer!

De nieuwe Jacques Perk heet C₁₅, L₃₆, C₁₅ en publiceert
in den Bondsalmanak 1906 een verbeterde Iris.

Luister, maar doet uw oogen dicht om heerlijk te kunnen
gruwen.

SMARTEN.

Wij zijn geboren bij 't sombre gloren
Van een goren demonischen nacht,
Die neder kwam druilen bij 't klagen der uilen
En 't zuchten der ziele die wacht.
Ons lijf is verpest door den regen die klest.
Als het nat van het pad in het slijk,
Wen ons harte ver-rijst daar de nachtvogel krijscht
Om het bloed van ons lillende lijf.

Met tranen in 't oog, in een krommenden boog
 Gaan wij in doodslaap ten onder;
 Onze bevende handen betasten de banden
 Van het doemende lichtlooze wonder.
 Want een gapende snee splijt den nevel in twee
 Dien slape alomme deed gloren;
 En met tartenden lach doemt het grijnzende hoofd
 Van Satan sarrend te voren.
 Enz. enz. enz.

Een baby in den dichtren bond is W. in den zelfden
 Almanak. Hij zingt zoetjes, hoort hem:

HEIDE.

Als de zon haar gulden stralen
 Over heidevlakte schiet
 Welk genot is 't dan te dwalen
 En te staren in 't niet.

Gedachten aan vergane dagen,
 Wellen dan weer op in mij;
 Veel goeds, ik lang mocht zijn vergeten
 Brengt te binnen me de hei.
 enz.

Wat te realistisch voor de gezegde beweging is Sinjo,
 maar hij is toch ook wel een mannetje dat er bij hoort:

Wat zegt gij mij als 't matte golfje
 Flapt op het heet geblakerd zand,
 En bellen schuim zich wiegen op uw tonen,
 U zacht omlinnend met een donzen rand.
 enz.

Uit „Weltschmerz”.
 Bondsalmamak 1906.

De schrijvers meenen met bovenstaande aanhalingen te
 kunnen volstaan.

Gij allen, die dit leest en eenig gevoel voor poezie
 hebt, voelt den band die allen verbindt, het lint waaraan de
 verschillende insignes hangen.

Een ieder zal prijzen, dat er weer leven is waar te nemen,
 en welk leven, een leven — zonder overdrijving: als een
 oordeel!

Wij hebben u echter niets opgedrongen, bijt en gij zult
 proeven, geldt ook hier.

En mochten er soms anti-Sammieten zijn, die zijn richting
 niet mooi vinden, te erger voor hen, ze weten niet wat
 mooi is.

Naar men mompelt heeft men het plan een tijdschrift
 „De nieuwe Geer” op te richten, eerst als dat er is, geldt ons
 opschrift ten volle

Van Delft begint de Victorie.

Dit stuk bedoelt te zijn een leering en eene opwekking.

P. en W. Van Kwaad tot Erger.

De Bonds Almanak voor 1906.

Waar in ons blad den Studenten-Almanak besproken is,
 dient ook voor de bespreking van den Bonds Almanak
 een plaats ingeruimd te worden.

We vleien ons echter niet met het denkbeeld, dat hetgeen
 we er als eerlijke afkeuring mochten zeggen, ook als zoo-
 danig zal opgevat worden — het is nu eenmaal niet te
 loochenen, dat alleen het feit, dat deze bespreking door een
 Corplid geschreven is, voldoende is om haar in de oogen
 van vele Bondsleden als „onbetrouwbaar” aan te merken.
 Welnu 't zij zoo.

De Band van dezen Almanak is netjes, meer niet, de
 letters in 't midden zijn leelijk, het schutblad is veel te
 druk en niet prettig om aan te zien.

Voorin vinden wij het portret van het bestuur van den D.S.B.
 Dit vertoont een los-stijve groep.

De secretaris kijkt, hoofd omlaag, zóó dat zijn gezicht schier
 niet te zien is, blikt zeer ernstig in een of ander tijdschrift,
 dat hij in de hand houdt, hij staat, andre hand in den
 zak. Naast hem zit, 't hoofd op zij, loerende naar den kant
 van bovengencemd tijdschrift, de President, in verdere
 onpractische groepeerings om een te kleine tafel de drie
 andre bestuursleden.

't Geheel is zeer bijzonder leelijk en ik zou het na dit
 zich-te-laten-fotografeeren Bestuur, willen aanraden, de
 Senaats-fotografie na te volgen, wat schikking betreft.

Er is in dezen Almanak toch al overal zóó de navolging
 van den Corps-Almanak merkbaar, dat wat méer niet zou
 hinderen.

De uitgever zorgde niet voor goed opplakken van boven-
 genoemde foto, want deze hangt slordig op zijn bladzij.

Naast dit product een titelprent. 't Is het resultaat van
 een Prijsvraag, maar

Ik begrijp niet dat men zoo iets bekroonde, vreemd gehots
 van lijnen, leelijke letters en slecht versierde hoofdletters —
 't is goed voor een bedienden-Almanak.

De kalender is eenvoudig en bevat eenige voor den Bond
 belangrijke feiten aangeteekend.

Dan in copie van den Corps-Almanak een „vervolg op de
 Geschiedenis enz.”

Vier bladzijden groot en niet erg belangrijk.

Verder een „in Memoriam”.

't Portret op leelijk groen carton.

Wijders eenige algemeene rubrieken, hier van geen belang.

Zoo ontmoeten we een rubriek Techn. Hoogeschool, Reden,
 portret van Prof. Schroeder van der Kolk, weer Reden,
 portret van Prof. Behrens, Vakverenigingen, en eindelijk:
 Mengelwerk.

't Eerste hiervan is een stukje Proza: Strijd.

't Begint natuurlijk met een „hij” (algemeen beginmotief):
 „Peinzend zat hij voor 't raam enz.”

't Geheel is wat middelmatig, ofschoon er wel goede
 gedeeltentjes in zijn.

Bespottelijk zijn onderschriften als: Entem 1905, Kijkduin
 7 Nov '03, Delft Febr. 1905.

Dan volgt een vers „Aan”

Middelmatig, soms niet onaardig.

Wij naderen nu tot „Zomeravond”.

Dit is leelijk, zooals b.v. een couplet als:

De kikvorsch en de krekkel zingen
 Alrèe hun stemmig lied;
 En flikkerlichtjes overal
 De moede wandelaar ziet.

Of wat volgt:

De eenzaamheid

De Hooge lucht

Der starren zacht gefluister

van menschenwee

en menschenvreugd

in 't duister enz.

Mijn lieve hemel, dit is toch wat ver gezocht, sterren
 die fluisteren van menschenwee en menschenvreugd
 Maar waarom ook niet.

Volgt: Depressie.

Weer een „hij”:

„Suffig zat hij voor zijn schrijftafel enz.”

Overigens valt er niet veel van te zeggen, niet goed,
 niet slecht.

Hierna wordt ons voorgezet een Gorter-achtig versje:
 * * * getiteld, en op de daarop volgende pagina „Welt-
 schmerz” door Sinjo, van 't genre ook in onzen Almanak zoo
 vaak uitgeput:

O Zee, gij die daar spoelt langs verre wereldstranden

En murmelt-zacht uw wereld-leed-geheimen enz.

Als verademing komen we nu tot een eenvoudig ver-
 haaltje: „Vrees”, wel zoo wat het beste uit dit mengelwerk.

Maar om vooral dien goeden indruk niet te lang te laten
 duren, komt dan:

„Heide” door W.

Als de zon haar gulden stralen
 Over heidevlakte schiet,
 Welk genot is 't dan te droomen
 En te staren in 't niet.

Zoo iets zou goed staan in een poëzie-Album, maar

Dan komt iets brutaal leelijks, iets waarvan ik de opname
 der Redactie zeer kwalijk neem, daar het van weinig
 piëteit voor onze Dichters blijk geeft.

Dat men zoo iets schrijft, dat kan sommige menschen
 niet kwalijk genomen worden, daar hun innerlijk nu een-
 maal niet mooi is, maar 't op te nemen

Ieder kent het mooie gedicht van Perk: Iris? Wat zegt
 men nu van dit:

„Wij zijn geboren bij 't sombere gloren
 Van een goren demonischen nacht,
 Die neder kwam druilen, bij 't klagen der uilen (!)*

En 't zuchte der ziele die wacht (!)*
 Ons lijf is verpest door den regen die kletst (!)*
 Als het nat van een pad in het slijk (!)*
 Wen ons harte ver-ijst daar de nachtvogel krijscht (!)*
 Om het bloed van ons lillende lijk."

Ik zou het geheel willen afschrijven om U te doen lachen, maar aan den andren kant is het te walgelijk slecht om tijd van U te vorderen voor zoo ièts.

Er zijn anders nog pracht-regels genoeg, b.v.:

„Met tranen in 't oog, in een krommenden boog
 Gaan wij in doodslaap ten onder.”
 òf „Want een gapende snee splijt den nevel in twee
 Dien slape alomme deed gloren.”
 enz.

Eigenlijk ben ik geneigd het voor een parodie te houden, maar daarvoor is het zelfs nog te onguur.

Verder nog „Albumblad” en „Woudgedachten”, waar niets van te zeggen valt.

Dan komen de „Varia” en adreslijsten.

Wat de wijze van uitgave betreft, we moeten hierbij in 't oog houden, de, uit den aard der zaak, geringe som die voor zulk een Almanak van een Bond met \pm 100 leden kan besteed worden.

Dan is hier nog wel wat bereikt.

Tamelijk goed papier en druk, stevig bandje en eenige portretten.

Maar de uitgever had moeten zorgen voor beter opplakken der foto's en de redactie voor betere kleuren van opplakcarton. Het groen hier bederft den geheelen indruk van dezen Almanak.

Want de totaalindruk is deze:

Wat jammer, dat niet meer overleg bij 't technische deel heeft vóorgezet, 't boek is als boek zooals 't hier voor mij ligt bepaald onaangenaam en dit had met weinig moeite heel anders kunnen zijn.

't Mengelwerk staat op een zeer, zeer middelmatig peil en wat minder opnemen had hier slechts nut kunnen hebben.

W. A.

* Van den bespreker.

Aan B. B. B.

Ik begrijp niet waarom mijn stukje bepaald op Delftsche toestanden moet slaan, terwijl het S.-W. toch een Amsterdamsche redactie bezit. Verder zie ik er de noodzakelijkheid niet van in, een Studenten-Weekblad als balzaal te beschouwen en wacht ik gaarne uw repliek af, hoe die ook zijn moge.

Kent U het gezegde: Courtesy is measured by the giver, not by the receiver?

Amsterdam.

I. M.

BOEKBESPREKING.

DE GEHEIME LEER door
 H. P. BLAVATSKY, vertaald uit
 het Engelsch naar den derden
 en herziene druk door A.
 TERWIEL.

Reeds voor eenige jaren werd met de Nederlandsche uitgave van dit werk een begin gemaakt, doch door de drukke bezigheden van den toenmaligen vertaler, den Heer J. van Manen, wilde het werk niet vlotten en men begon er reeds aan te twifelen of het ooit tot stand zou komen. De Heer A. Terwiel, die reeds meerdere Theosofische werken in onze taal overbracht, verklaarde zich nu bereid het werk op zich te nemen en zooals de prospectus vermeldt, kan de Theosofische Uitgeversmaatschappij nu de uitgave binnen eenige jaren garandeeren. De reeds aanwezige gedeelten van de vorige vertaling werden aan een nieuwe bewerking onderworpen, wat van groot belang is voor de eenheid van het geheel, vooral in een werk als dit, waar het zoozeer aankomt op een onveranderlijk gebruik van dezelfde termen in dezelfde beteekenis. De Europeesche talen zijn niet rijk, waar het uitdrukkingen betreft die op de meest abstracte en subtiele begrippen betrekking hebben en een omzichtig gebruik van den beperkten woordenschat is zeker noodig tot verduidelijking van het geheel.

Het boek zelf is, zooals bekend mag verondersteld worden, het standaardwerk der Theosofische beweging, de onuitputtelijke bron waarop die geheele eigenaardige mystiek-wetenschappelijke levensrichting berust. Het is een werk dat niet alleen gelezen kan worden in de gewone beteekenis van het woord, het vordert van dengene die er in door wil dringen een ernstige studie, een bewust zich geven om te komen tot het begrip van dat wat de schrijfster wilde zeggen, voor zooverre een begrip al mogelijk is voor den Westerling op den huidigen trap van ontwikkeling. Er is veel dat we bij een eerste lezing als onbegrijpelijk voelen of als onzinnig verwerpen, maar daarnaast ook veel wat aantrekt door zijn grootsheid of schoonheid. In het eerste deel wordt behandeld de Wereldwording, zooals die gezegd wordt te worden geleerd door de „Geheime Leer,” die leer, die den grondslag vormde van alle Godsdiensten der wereld, en die de schrijfster belichaamd vindt in de Stanza's van Dzyan. Na de behandeling der Kosmische ontwikkeling wordt in het tweede deel overgegaan tot de leer van den mensch, diens wording en vergaan, weer beginnend met twaalf Stanza's met commentaar. Het derde deel bevat eenige geschriften van algemeenen inhoud, een aanvulling op het voorafgaande, en hierin zal zeker de Nederlandsche vertaling de Deutsche overtreffen, want in het Duitsch is het laatste deel onvertaald gebleven. Wat we ook bij de Deutsche uitgave zeer missen, een volledig register, dat toch zoo hoog noodig is, zal als vierde deel aan de uitgave worden toegevoegd. Als een bijzonderheid der vertaling moet nog worden opgemerkt dat overal daar waar een Engelsche uitdrukking aanleiding zou kunnen geven tot tweërlei opvatting, of waar een Engelsch woord een beteekenis heeft, moeielijk in onze taal weer te geven, aan den voet der bladzijde de oorspronkelijke Engelsche uitdrukking wordt aangehaald, zeer zeker een groot gemak voor den bestudeerder. Het proefnummer, dat slechts de Inleiding bevat, geeft blijk van eene uitstekende vertaling en nette afwerking, wat betreft den stoffelijken vorm. De betrekkelijk geringe inteekeprijs zal er zeker toe bijdragen, dat deze uitgave in de kringen van hen die zich interesseeren voor Theosofisch denken, de belangstelling zal opwekken, die zij ten volle verdient.

S.

SEESTERN. — „1906” der
 Zusammenbruch der alten Welt.
 LEIPZIG — DIETRICH'SCHE Ver-
 lagsbuchhandlung.

Zelden heb ik een boek gelezen, zoo belangwekkend, zoo geheel en al up to date, als dit werk „1906”. Mooie beschrijvingen, schildering van natuur, stemmige tafereelen zal men er niet in vinden; 't is interessant, maar dat ook in de hoogste mate. De auteur, wie 't zijn moge, òf zooals sommigen zeggen, de Deutsche keizer zelf, òf volgens anderen een jong infanterie-officier, gedetacheerd op de vloot, òf, naar derden willen, een uitgever te Leipzig, zeker is 't iemand, volkomen op de hoogte van de toestanden in de verschillende rijken en van hunne strijdkracht te land en ter zee.

17 Maart 1906 is door een onbeduidend voorval te Apia, waaraan de Amerikanen zich op 't allerlaatste oogenblik onttrekken, de oorlog ontbrand tusschen Engeland en Duitschland, door de eerste uitgelokt. Frankrijk sluit zich bij John Bull aan, evenzoo Spanje, terwijl Italië en Oostenrijk, hoewel door Engeland bedrogen, dat niet door haar, maar door Duitschland de oorlog begonnen was, Duitschlands zijde kiezen, spontaan dus, al waren ze er door den driebond er toe geneigd.

De veld- en zeeslagen te noemen, 't aantal gedoode manschappen en buiten gevecht gestelde schepen op te sommen, ligt niet in mijne bedoeling, slechts de hoofdzaken wil ik meedeelen, in de hoop, dat dit er velen toe moge brengen, 't werk, dat oneindig meer practische waarde heeft, en een gezonder, frisschen kijk geeft op de verhouding van Europa's mogendheden, en in 't algemeen op alle mogelijke toestanden, dan leutterromans over motregenbuitjes in de respectieve zielen, te lezen.

Allereerst krijgen we de zitting van den Deutschen Rijksdag en de Fransche Kamer; Duitschland zal — natuurlijk zijn vaandel met eere verdedigen, Frankrijk zal handelen zooals de eer, de plicht en de herinneringen aan vroegeren smaad eischt en kiest dus Englands partij. Terwijl de keizer 't „Krieg mobil” beveelt, verschijnen de Engelschen

(Zie vervolg Derde Blad.)

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 25 JANUARI 1906. No. 15.

voor Antwerpen, bezetten 't en verzekeren zich zoodoende een basis voor 't landleger. België wordt dan gedwongen den 21en Maart aan den Duitschen gezant zijn pas terug te geven en voegt zich dus bij de entente cordiale.

't Volgend hoofdstuk handelt over de Nederlanden. Zeer juist teekent de schrijver hier den toestand. „Niet in staat door hun klein leger de landgrenzen te verdedigen en hulpeloos overgeleverd aan de strijdmacht der naburige rijken, slingerde Nederland tusschen de poging de neutraliteit te bewaren en de beslissing, bij welke van beide partijen zich aan te sluiten. Koos men Englands zijde, dan kon men misschien hopen de koloniën uit den puinhoop te redden; volgde men Duitschland, dan bestond de mogelijkheid dat onze grenzen zouden beschermd worden, maar liep de vloot gevaar zonder meer overmand te worden, waardoor de zeeplaatsen in Englands macht moesten vallen.” Dit geeft volmaakt onze positie weer. Nog eens is de kans op een oorlog tusschen de hartelijk verbonden en Duitschland tot een minimum gereduceerd; de toekomst zal leeren of Engeland 't nog lang verdraagt, dat Duitschlands handel bloeit, ten koste van den zijnen, dat 't made in Germany de wereld overstroomt, dat Duitschland groeit tot hooger en voorspoed, van Engeland geroofd. En wat dan? Met Engeland en Duitschland staat heel Europa in vuur en vlam.

„Thans was men zich in Den Haag bewust van 't verzuim der laatste jaren, toen men de hand, die 't O. hulpvaardig reikte, eigenzinnig afwees en door 't vasthouden aan eene chauvinistische politiek geloofde, de rol van groote mogendheid te kunnen spelen. Nu vielen de beslissingen; men stapte over 't bestaan van Nederland heen. Nog eer een sentimenteel protest van Nederland in Londen kwam, waren de Engelschen in Vlissingen, stonden Duitse troepen in 't Z. van 't land.” Ja, toen sloot 't zich bij Duitschland aan, — te laat! niets was daaromtrent voorbereid. Onze koloniën deelden 't zelfde lot. Batavia viel en ingesloten, aan den eenen kant door de Engelsche troepen, uit Hongkong aangevoerd, en de wreede benden der inboorlingen aan de andere zijde, gaven de Nederlandsche troepen er de voorkeur aan, te capituleeren.

Boven 't graf van Nederlands zelfstandigheid prijkte 't opschrift „Eene verzuimde gelegenheid.” Hierin ligt veel waars; is alles waar, wellicht kom ik later op deze kwestie terug.

Het bombardement van Cuxhaven, hoe men kustbatterijmijnen door middel van onderzeesche booten tot explosie brengt, de verijdelde overval van Kiel, de blokkade, de socialisten-opstand te Charleroi, de houding der andere mogendheden, Oostenrijk b.v., dat door binnenlandsche woeling zich genoodzaakt ziet, zijn leger in 't land te houden, dit alles wordt ons duidelijk en klaar helder uiteengezet.

Op pag. 98 zegt Seestern nog over de algemeene werkstaking: Na Bebels dreigement had men aan „zoo iets als eene algemeene staking” gedacht, die onmiddellijk met 't mobielmaken zou samenhangen. Niets daarvan geschiedde: „de gezonde zin van den Duitschen arbeider was overal sterk genoeg, om den invloed van verhitte vereenigingskletsjerij te overwinnen.” 't Lievelingsidee van de tegenwoordig zoo in de mode zijnde socialisterij wordt dus niet gespaard.

De aanval op Kiel volgt. Dit is een van de levendigste gedeelten: hoe de Engelschen, geland, eerst een paar forten veroveren, de strijd om 't behoud, de zeeslag, de aanval der Duitschers, 't weer inschepen der Duitschers, 'tis geen fantasie meer, we zien 't voor oogen. In den slag bij Helgoland wordt Duitschlands vloot vernietigd en dan zegt de schrijver: De dag van Helgoland was voor hen, die zich steeds hardnekkig tegen uitbreiding der vloot hadden gekant, omdat ze niets beters wisten te doen, een vreeselijke leer geweest. De marinedilettant, die eeuwig schermde met zijn dogma „een kleine, maar goed bemande vloot is in staat over eene grootere de zege te behalen, met zijn koffiegeleuter: „bij de Engelschen zal ook wel wat niet in orde zijn,” was, door de treurige waarheid tot een ander inzicht gekomen, nu 't te laat was. Het kletstafeltype, die „zijne vinger legt tegen zijn hooggeëerden neus, en zeer gewichtig verkondigt: „de boerenoorlog nou! als 't Engelsche leger zoo slecht is, zal de marine ook haar deel wel hebben,”

die caféleeuw moest zijn bitterboom laten schieten. Gebeurt 't in ons kleine landje ook wel eens?

In 't buitenland ging 't den Duitschers ook niet voor den wind. Samoa werd veroverd. Te Kiautschou ging de Duitse vloot, door volkomen gemis aan onderzeesche booten, te gronde; de stad zelf werd ingenomen.

Echter de millioenen slag te land was een succes; bij Arras en Châlons werd 't Fransche leger totaal verslagen; de Duitschers rukken verder. daar treft 't verpletterend bericht, de reuzenopstand der Mohammedanen die in afgrijselijk geloofsfanatisme alle Europeanen vermoorden; tegelijkertijd eene mededeeling van den gezant te Petersburg, dat de Chineezen-opstand is uitgebroken; dat alle Europeesche kooplui den lang verkropten haat ten offer zijn gevallen. Ter zee vernieigd moeten de Duitschers 't aanzien zonder te kunnen helpen; ja zelfs kende men door 't Engelsche kabelmonopolie geen zekere berichten. Echter door de ridderlijkheid der Franschen verneemt men, dat de Arabieren-opstand nog dreigender is, dat de Mullah met zijne ontelbare scharen voorwaarts rukt. Alles wat Europeaan is, vlucht, vlucht.

Door die omstandigheid gedwongen, sluit Engeland met Duitschland een wapenstilstand: den 7en November 1906 dreunen weer alom de kanonnen, nu den vrede ter eere, overal luiden de klokken, 't is vrede. Thans kon men 't gele en 't zwarte gevaar rustiger onder de oogen zien en bestrijden.

En 't eind van den oorlog, zijne gevolgen?

Dat er op den Oceaan nog ééne groote vloot is, die van de Vereenigde Staten; dat er in Europa nog één groot leger is, dat van Rusland; dat de beslissing over de wereld niet meer rust in handen van de Germaansche volkeren, niet meer van Engeland en Duitschland, maar Rusland en Amerika ten deel is gevallen.

Daarom hadden zij $\frac{3}{4}$ jaar gevochten, daarvoor hadden honderdduizend soldaten den dood gevonden, waren millioenen geofferd; daardoor waren de Vereenigde Staten en Rusland zonder een vinger uit te steken, de macht geworden, die de wereld zou gebieden.

Amsterdam.

A. C. J.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

DELFT.

De Hoogleraar BOLLAND zal Maandag 29 Januari, 's avonds te zeven ure, zijn colleges hervatten.

CORRESPONDENTIE.

K. te Amsterdam. We konden onmogelijk nog den man bereiken, hopen dus op een volgende week.

HERYLA, Zürich. — Uw brief in dank ontvangen. Professoren-berichten zijn van minder belang voor ons hier. Wij zien naders met verwachting tegemoet.

AGENDA.

DEN HAAG.

Vrijdag 26 Januari. Ned. Tooneel: „Een onbeschreven blad”; 8 uur.

Zaterdag 27 Januari. Fransche Opera: „La Tosca”; 8 uur.

Maandag 29 Jan. Gebouw voor K. en W.: „Die Entführung aus dem Serail”; 8 uur.

ROTTERDAM.

Vrijdag 26 Januari. Groote Schouwburg: „De zoon van Coralie”; 8 uur.

Zaterdag 27 Januari. Groote Schouwburg: „Die Entführung aus dem Serail”; $7\frac{3}{4}$ uur.

ADVERTENTIEN.

B. DERKSEN, Leeraar Wiskunde,
Van Speykstraat 76,
'S GRAVENHAGE,
repeteert 1e jaars Anal. Meetkunde.

EGLISE WALLONNE.

Service tous les dimanches à 10 heures et demie.

Een zeer rustige Bovenachterkamer met Slaapkamer te huur,ruim uitzicht, voor billijken prijs.
Adres HUGO DE GROOTSTRAAT 115 H.**GEVRAAGD:****een verstelbare TEEKENPLANK**1 × 1,50 M. (geen schragen).
Aanbiedingen enz. onder n°. 4099s-w Bureau v/d Blad.DAME, in het bezit van **typewriter** en **cyclostyle**, bekend met **moderne talen**,**vraagt COPIEERWERK.**

Brieven fr. lett. V. D. aan GIJSELAAR's BOEKHANDEL, Balthasar Floriszstraat 47, AMSTERDAM.

Passage-Bureau**J. DE KUYSER & ZONEN,**
Oude Delft 229 en 231.Stv. Mij. „Rotterdamsche Lloyd”,
via Rotterdam-Marseille.Stv. Mij. „Nederland”,
via Amsterdam-Genua.

Alle informatiën zoowel voor passagiers als voor verzending van goederen kosteloos verkrijgbaar.

DELFTSCHE

Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend,

W. DE HOOGH.

HEDEN VERSCHEEN:

Nederlandsche

Staatsalmanak voor ledereen

onder hoofdredactie van den heer

H. PYTTERSEN Tz.,
Oud-Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.**7e Jaargang. 1906.****Prijs slechts f 1,50.****Gebonden f 1,90.**Voorhanden bij **J. WALTMAN Jr.,**
Boekhandel, Binnenwatersloot.

VERSCHENEN:

**Waltman's Technische
Kalender-Vloeimap**

- voor 1906. -

Verkrijgbaar door tusschenkomst van iederen
boekhandel en bij den Uitgever**J. WALTMAN Jr. - Delft.**

HEDEN VERSCHEEN:

De Trappenbouwer.

Het Trapteekenen, maken en stellen

DOOR

JOH^s. VOETBERG,

Directeur eener Ambachtsschool.

40 Platen in Portefeuille.

Uitvoerige beschrijving van het teekenen, maken en stellen van trappen.

Prijs f 8,—.

Men vrage het uitvoerige prospectus aan.

Voorhanden in den Technischen Boekhandel J. WALTMAN Jr., Delft.Voorhanden bij **J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot:****HET REMBRANDTBOEK**

VOOR 1906

bevattende 25 reproducties naar Rembrandt's Schilderijen, Teekeningen en Etsen. Boek- en randversiering, benevens 12 teekeningen naar de natuur, speciaal voor deze uitgave vervaardigd, van de hand van **J. G. VELDHEER.**

In deze uitgaaf is getracht de onovertroffen veelzijdigheid van Rembrandt's kunst — door eenige uitnemende reproducties — te doen waardeeren. Men leert den Kunstenaar kennen als portretschilder, landschapschilder, schilder van composities, genrestukken en bijbelsche tafereelen, als teekenaar van akt-studies en dierenstudies.

-:- -:- Prijs slechts f 1,40. -:- -:-